

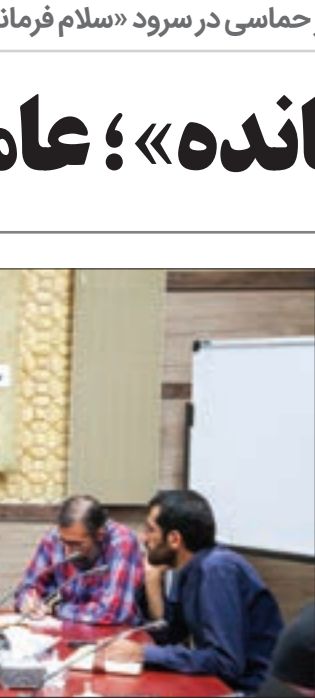
«سلام فرمانده»؛ عامل انگیزش اجتماعی

ریحانه موسوی

هفدهمین جلسه‌ا سلسله جلسات هم‌اندیشی علمی-پژوهشی هنر حماسی‌باموضوع «بررسی انعکاس مؤلفه‌های هنر حماسی در سرود سلام فرمانده، عصردوشنبه‌باحضور مجید عسگری رئیس حوزه هنری و محمدرضاقائمی‌نیک‌در حوزه‌هنری انقلاب اسلامی خراسان رضوی برگزار شد. در این جلسه‌شاخصه‌های مبتنی برطراحی هنر حماسی تشریح و سرود، سلام فرمانده، از ابعاد زبایی‌شناسی واجتماعی‌موردتحلیل قرار گرفت.

لژوم جایگزینی هم‌فکری با تصمیم‌گیری مجید عسگری ، رئیس حوزه هنری در این نشست‌گفت: مدیران مادر فضای فرهنگی هنری بیشتر از اینکه گفت و گو‌هایی را برای مقافهمه فرهنگی بین اهالی فرهنگ و هنر تنظیم کنند، تمایل دارند تا زود به تصمیم برسند. این موضوع در سیاست‌گذاری فرهنگی ما یک اشکال و نکته بزرگ است، یعنی مدیران و اهالی تصمیم‌گیر بیشتر از آنکه با جامعه‌هنری وخبگانی صحبت‌کنند تا یک فضای هم‌فکری شکل‌بگیرد، به‌دنبال تصمیم‌گیری‌هستند.جلسات هم‌اندیشی هنر حماسی قرار است تا به این‌نگاه‌دامن‌بزنند و در آن هم‌فکری صورت‌بگیرد نه قضاوت. او افزود: ما باید برای فضای فرهنگی‌هنری‌خوب‌بمدل‌هایی از ارزیابی‌برسیم‌که یکی از این مدل‌ها مسئله هنر حماسی است، اما نه به معنای یک مکتب هنری که روایت حماسی انجام می‌دهد.

عسگری، بابیان اینکه هنر حماسی می‌تواند پیشران هنر و فرهنگ جامعه باشد تصریح کرد: پیشران یعنی یک محور یا یک جزء از فضای کلی فرهنگ و هنر امروز کشور که تأمین یادست‌کاری کردن آن می‌تواند فضای کلی فرهنگ، هنر و تبع آن جامعه را دستخوش تغییرات جدی کند. او با اشاره به اینکه هنر حماسی که امروز می‌خواهیم درباره آن گفت‌وگو کنیم بیشتر بر اساس تجربه زیستی، بر محور شاهنامه فردوسی و هنر انقلاب اسلامی است. اظهار کرد: در دوره‌ای که فردوسی قصد داشت تا یک روایت ایرانی و اسلامی از جامعه خود ارائه

دهد، اثری به نام شاهنامه را سرود. اکنون که‌آن را بررسی می‌کنیم می‌بینیم مبتنی بر ظرفیت‌های هنری ایران اسلام و یک تمدن و تخیل ایرانی، اسلامی، انگیزشی، مبتنی بر حکمت معنوی و دینی است. رئیس حوزه هنری یادآور شد: اگر بخواهیم در دوران انقلاب اسلامی فضای سرود و شعار را به معنای هنر بررسی کنیم، می‌بینیم که یک شاخص اصلی وجود دارد آن هم ایجاد انگیزش و تهییج اجتماعی مبتنی برآموزه‌های دینی، ظرفیت‌های ایران و اسلام واز همه مهم‌تریک‌آینده قابل‌تصور برای جامعه ایرانی است. هنر چهار شاخصه دارد که شامل، ترسیم آینده مطلوب، تکیه برشاخصه‌های

عقلانیت، عدالت، معنویت و حکمت‌معنوی، شناخت از ظرفیت‌ها و نیازهای موجود و نگاه هویتی و هویت‌ساز برای بالا بردن اعتماد به نفس هویتی ما ست. او دو عنصر زیبایی‌شناسی و مضمون را از مهم‌بررسی یک اثر هنری دانست وافزود: یکی از اشتباهات در حوزه تولید موسیقی کشور، نادیده گرفتن مسئله روایت و قصه است و هر جا کارهایی تولید کردیم که به لحاظ روایی قوی بوده کار خوبی شناخته‌شده است. روایتی که در سرود وجود دارد با روایت موجود در سینما و تئاتر متفاوت است.

عسگری، انگیزش و تهییج اجتماعی را اتفاقات رخ داده در سرود «سلام فرمانده» بیان کردو گفت: در این اثر رسانه و شعر و سرود در کنار

بررسی انعکاس شاخصه‌های هنر حماسی در سرود «سلام فرمانده» در حوزه هنری خراسان رضوی

عکس: مهدیه غفوریان / شهریار

یکدیگر قرار گرفتند، در نمونه‌های قبلی مانند دهه هشتادی‌ها که زیاد موفق نبود رسانه پای کار بود. از سوی دیگر نمونه‌های بسیار خوبی داشتیم که بسیار تأثیرگذار بود اما رسانه پای کار نیامد. او با ابراز اینکه اگر یک نگاه کارکردی به سرود «سلام فرمانده» داشته باشیم می‌بینیم که یک اتفاق اجتماعی را رقم زد، بیان کرد: این اثر در جامعه‌ای که صبح تا شب گفته می‌شد سرودهای غربی در دبستان‌های ما ورود کرده و دهه‌نودی‌ها درگیران شده‌اند. کاری ارائه کرد که یک نیاز واقعی بود و یک ظرفیت واقعی را به رخ مخاطب کشید. نکته دیگر که می‌توان به آن از منظر شاخص نگاه کرد بحث هویتی و هویت‌سازی است که این سرود می‌توانست در آن مقداری غنی‌تر باشد، این سرود با آوردن

شخصیت‌هایی مثل میرزا کوچک خان و سردار سلیمانی تا حدودی مسئله

هویتی این نسل را نیز فعال کند.

رئیس حوزه هنری تأکید کرد: تیمی که این کار را تولید کرده به دلیل اینکه از فضای هیثی و مداحی‌آمده توجه زیادی به فضای ملی و ایرانی نداشته اما تا حدودی توانسته در این اثر جز ارتباط معنایی با امام زمان^(ع) یک نقطه ضعف به آن نگاه کرد جنس ارتباط آن با فضای مهدویت و معارف حسنی است، یعنی به سمت یک اتفاق معنایی نرفته، در حد عهد و پیمان بوده و محتوای جدیدی

کرده ایم که اصلا خوب نیست.

سرودی شکل گرفته بر بستر اجتماعی محمد رضا قائمی‌نیک، عضو هیئت علمی دانشگاه علوم اسلامی رضوی نیز در این نشست گفت: نقد به معنای تعیین حدود است، تا یک مسئله برای همه قابل فهم باشد که به محدودیت‌های زندگی انسانی باز می‌گردد. در قلمرو هنر، تعیین حدود کردن برای آن دسته از هنرهایی که ویژگی تجسمی کمتری دارند سخت‌تر است. اما ما به واسطه چهارچوب‌هایی که برای امور در نظر می‌گیریم به یک شاخص می‌رسیم. او بابیان اینکه سرود «سلام فرمانده» کاری است که بر یک بستر اجتماعی شکل گرفته است، بیان کرد: تناسب بین فرم و محتوای

رضا^(ع) برای پذیرش، و «سیره تربیتی، اخلاقی و عملی امام رضا^(ع)، عناوین پنج‌فصل این کتاب است. این کتاب با استفاده از بیش از ۱۳۰ منبع مختلف حدیثی و روایی تهیه شده است.

۱۶ داستان از سیره و فضائل امام هشتم مجموعه داستان «آشناترین غریب» به قلم «کامران شرفشاهی» با موضوع داستان‌هایی درباره امام رضا^(ع) است. «بشارت»، «همت شگفت»، «در ضیافت نور»، «احقاق حق»، «آیینه‌پارسایی»، «دفاع از حریم شرف»، «باران بهاری»، «نماز عید فطر»، «در پی آفتاب»، «طلیعه شگفت»، «روح آیین»، «روشنگری»، «زائر پهلوان»، «ایثار»، «زیارت‌سرخ»، و «زانی دلباخته» از عناوین داستان‌های این کتاب هستند. در این کتاب شانزده داستان گردآوری شده که مجوریت همه این داستان‌ها، فضائل و سیره امام رضا^(ع) است. به‌طور کلی فضای داستان‌های می‌توان به دو بخش تقسیم کرد. نخست داستان‌هایی که مستقیماً به دوران زندگانی پر بار امام رضا^(ع) اختصاص دارد و بخش دیگر داستان‌هایی است که بیابانگر تأثیر شخصیت و سیره امام^(ع) بر جوامع بشری است.

ترجمه به ۹ زبان زنده دنیا کتاب «امام رضا^(ع) به روایت اهل سنت»، اثر محمدحسن مروچی طبعی است که توسط انتشارات دلیل‌ما منتشر شده است. دفتر نخست این اثر با عنوان «زندگانی، نسب و دودمان امام رضا^(ع) و دیدگاه اهل سنت درباره شهادت امام رضا^(ع)» انتشار می‌یابد.

دفتر دوم با عنوان «شخصیت شامل سخنان معاصران امام رضا^(ع) و بزرگان و علمای اهل سنت می‌شود». «روایت»، عنوان فصل سوم این کتاب است که جریان تاریخی ورود امام رضا^(ع) به نیشابور را واکاوی کرده و دفتر چهارم با نام «امامت»، کاربرد واژه امام در

شده است. کتاب امام رضا^(ع) و ایران دارای پنج‌فصل اصلی‌ویک نتیجه‌گیری پایانی است. «ایران در دوره نخستین خلافت عباسی»، «اوضاع خراسان در آستانه ورود امام رضا^(ع) به ایران»، «خلافت‌مأمون و وقایع‌های علویان، و لاتبعهدی امام

محمد رضا قائمی‌نیک: کلمه «سلام» در تمام زیارت‌نامه‌های ما وجود دارد و پرکاربردترین مفهوم اجتماعی ماست، که علت موفقیت «سلام فرمانده» زنده کردن این مفاهیم است

آن به دلیل نسبت خاصی است که با جمهوری اسلامی دارد، اگر این سرود را در سال ۵۰ می‌خواندیم مانند امروز جواب گو نبود همچنین اگر سرودهای آن دهه را امروز می‌خواندیم نیز آنچنان جواب گو نبود.

قائمی نیک تصریح کرد: اگر بخواهیم یک پدیده را تقویت کرده و از آن حمایت کنیم اولین راه آن نقد است، این سرود مختص شبکه پویا نیست و برای همه است، ما در این اثر علاوه بر ایجاد چهارچوب هنری باید حدود اجتماعی، تاریخی، رسانه‌ای و حتی سیاسی آن را نیز مشخص کنیم، در این سرود گویا به این مقوله توجهی نداریم و مهم‌ترین مشکلی که در این باره پیش می‌آید نابودی آن است و دیگر نمی‌توانیم

اثری مانند «سلام فرمانده» را با این محتوا و ضرب‌آهنگ در سال‌های بعد تولید کنیم. او با اشاره به اینکه اگر نسبت هنر حماسی سنتی ما با دوره معاصر و جامعه ما مشخص نشود به ابتدال کشیده می‌شود و این اتفاق برای اشعار حافظ رخ داده است، مطرح کرد: در مورد شعر «سلام فرمانده» باید فهمید این سرود علاوه بر شورانگیزی و عناصر حماسی که می‌تواند داشته‌باشد، حدود کارش کجاست.

وقتی می‌گوییم این کار ظرفیت‌های اجتماعی را فعال کرده باید ببینیم این ظرفیت‌های اجتماعی چقدر واقعی است و تا چه اندازه ضریب رسانه‌ای دارد.

عضو هیئت علمی دانشگاه علوم اسلامی رضوی ادامه داد: باید بین محتوای این شعر و نحوه روایتی که دارد با بسترهایی که به وسیله آن عملی اجتماعی و تاریخی انجام می‌دهد و پیشران است تناسب وجود داشته باشد. تعیین حدود اجتماعی و تاریخی این سرود به دلیل حفظ آن و جایگاه جمهوری اسلامی است. او ویژگی‌های این سرود را لحن حماسی، ولایت، عهد بستن، انتظار و

توجه به فطرت در سنین پایین و همه‌عناصر جامعه فرهنگی بر شمرد و تأکید کرد: کلمه «سلام» در تمام زیارت‌نامه‌های ما وجود دارد و پرکاربردترین مفهوم اجتماعی ماست، که علت موفقیت این اثر زنده کردن این مفاهیم است.

قائمی نیک در پایان گفت: مابه‌لحاظ سطح ادبی و زبانی در یکی از بدترین دوره‌های تاریخ ایران قرار داریم و در دوره جدید یک ضرب‌المثل فاخر برای صد سال آینده خود تولید نکرده ایم اما در دوران صفویه و قاجار ضرب‌المثل‌هایی تولید شده که عمر دوپست ساله دارند.

کلمات اهل سنت را بررسی می‌کند. دفتر پنجم نیز با عنوان «ولایت عهدی»، جریان ولایت عهدی تحمیلی بر امام رضا^(ع) را بیان می‌کند. «کرامت نام دفتر ششم این نوشتار است که محتوای آن بررسی دیدگاه‌های علمای اهل سنت در باره کرامات امام^(ع) است. دفتر پایانی هم با عنوان «زیارت» شامل فضیلت زیارت قبر علی بن موسی^(ع) می‌شود. این کتاب تاکنون به ۹ زبان زنده دنیا ترجمه شده است.

نفیس‌ترین مواریت اسلامی در عرصه پزشکی نامه‌زین سلامت، عنوان کتابی از محمد دریایی است. رساله ذهبیه امام رضا^(ع) از نفیس‌ترین مواریت اسلامی در زمینه‌دانش پزشکی است که به‌طور اجمال «رشته‌هایی از علوم پزشکی را معرفی و بخش زیادی از طب پیشگیری را نیز بیان کرده است. سندروای طب الرضا^(ع)، پیام‌های زین‌بهداشتی امام رضا^(ع)، معجون دارویی غذایی رضوی، آداب استحمام، آداب بهزیستی و بهداشت فردی، آداب سفر و احکام آب‌ها، مزاج شناسی، مدیریت و سازمان‌دهی بدن، آداب حجامت و فصد، مواد ترکیبی و تعارض‌های غذایی، عناوین ۹ بخش تشکیل دهنده کتاب هستند.

تحقیقی در زمینه ابعاد زندگی حضرت کتاب «مهر ولایت در آسمان ایران» اثر آیت... علی کریمی جهرمی است که توسط انتشارات بوستان کتاب منتشر شده است. این کتاب نگاهی به زندگانی و ابعاد شخصیت امام رضا^(ع) دارد و تحقیقی اجمالی در زمینه ابعاد مختلف زندگانی، شخصیت، فضایل و معجزات امام رضا^(ع) است. در این اثر ضمن بیان گوشه‌هایی از کیفیت ولادت، عمر، خاندان و زندگانی امام رضا^(ع) به ابعاد مختلف شخصیت ایشان اعم از سیره اخلاقی، عبادی، اجتماعی، سیاسی و علمی آن‌ام پرداخته شده و روش زندگانی ایشان با توجه به شرایط سیاسی، فرهنگی

و اجتماعی آن دوران و ولایت عهدی ایشان، بحث و بررسی اجمالی شده است. همچنین تحلیلی از علل پذیرش ولایت عهدی از سوی امام رضا^(ع) و اقدامات مهم ایشان در این دوران و شهادت حضرت در این اثر آمده است.

انتشار «گروگانکشتگی» نویسنده مشهدی

نوید ظریف کریمی، از نویسنده‌های مشهدی ادبیات کشور است که به تازگی رمان «گروگانکشتگی» را نوشته است. داستان این اثر که از سوی انتشارات سوره مهر منتشر شده، براساس یک واقعت تاریخی در سال ۱۵۹۹ است که بعد از شکست عملیات پنجه عقاب شکل گرفته است. این نویسنده که ۱۳ سال در زمینه‌های تاریخ شفاهی، رمان، نمایشنامه و فیلم‌نامه فعالیت داشته

است، فیلم‌نامه مجموعه تلویزیونی زیر خاکی، را به همراه جلیل سامان نوشت که به تازگی از تلویزیون پخش شد. از این نویسنده ۲۶ ساله مشهدی چند کتاب منتشر شده که می‌توان به «برده دوم» و «آژان برازنده» اشاره کرد. او هم اکنون در حال نگارش جلد دوم همین کتاب به عنوان «گروگان گرفتگی» است. او در حال نگارش یک اثر کودک و ترجمه یک نمایشنامه است.

«تازه‌وارد» شبکه یک سیما

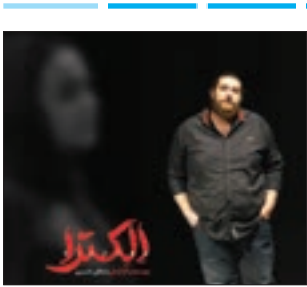
مهدی سجادیان، از بازیگران فعال یک دهه گذشته تئاتر مشهد بود که در مسیر مشهد-تهران قرار گرفت و توانست در چند اثر تصویری بازی کند. او که چند سال گذشته در یکی از نقش‌های مهم فیلم سینمایی «بدین این فیلم جرم است» بازی کرده، با هنرنمایی در چند فیلم کوتاه و بلند دیگر، به سریال «تازه‌وارد»، رسید. سجادیان در قسمت پنجم این سریال در نقش سعید در اپیزود «زندگی شیرین» به ایفای نقشش می‌پردازد. این سریال شبکه ۳ که هفته‌آینده جایگزین سریال «حکم رشد» می‌شود، در یازده قسمت به تحکیم خانواده و فرزندی‌آوری می‌پردازد.

عکاسی مستند اجتماعی در «مرز ۱۴۰۰»

«مرز ۱۴۰۰»، در خرداد ۱۴۰۱ برگزار می‌شود. نمایشگاهی گروهی از آثار ۲۳ عکاس جوان از دانشجویان دانشگاه الزهراء مشهد است که زیر نظر استادشان عاطفه خسروآبادی آموزش دیده‌اند. این نمایشگاه مستند اجتماعی ۲۴ خرداد افتتاح می‌شود و تا ۲۶ خرداد (ساعت ۱۷ تا ۲۰) در نگارخانه فردوسی مجتمع جهاد دانشگاهی ادامه دارد. در نمایشگاه «مرز ۱۴۰۰» که در نظر دارد با ورود به قرن جدید، شهر، اتفاق، مردم و احوالات روزمره را در قالب عکس برای مخاطبان روایت کند، آثار فاطمه هوشیار، فاطمه شبلاهی، ریحانه عزتیان، معصومه الصاحی، مهناز منتخبی، زهرا کرامتی‌پور، فاطمه دلیر، فاطمه وحدتی، زینب طاهری، عطیله سیدغلامی، مانده پری، فاطمه صادقی، زینب رحمت‌پور، سیما میرزا عباسی، معصومه حسینی، مهلا ضیایی، الهام صفائی‌ان، زهره رحیمی، امیرالعلیشاهی، فهیمه حمیدی، محمده موسوی، زهراسدر و نازنین قنبری برای علاقه‌مندان به نمایش گذاشته می‌شود.

«الکتر»؛ بازگشت به اجراهای عمومی

به‌نویسندگی و کارگردان مصطفی نصیری، بازیگرانی چون تاریخ اردشیری، پریا هروی، ستار فرسا، ارش تقوی، بهار کلاهی، جلال شهباززاد به ایفا نقش می‌پردازند. «الکتر» که از آثار برگزیده سی ویکمین جشنواره تئاتر استان خراسان رضوی است، توانست در چند زمینه رتبه‌های برتری را کسب کند.

خربزه تربت جام در قاب عکاسان ملی

فرامرز عامل بردبار، از عکاسان مشهدی کشور، اخیر ادبیری جشنواره اولین جشنواره ملی عکس «بالیز» را بر عهده گرفته است و با کلی چهره‌های دیگر مشهدی عرصه عکاسی کشور مانند کیارنگ علایی و حمیدرضا گیلاتی فر در ترکیب هیئت داوران. آن‌را در تربت جام برگزار خواهد کرد. تربت جام یکی از شهرستان‌های مرزی استان خراسان رضوی با بیش از ۹ هزار و ۵۰۰ هکتار سطح زیر کشت خربزه، رتبه نخست پهنه‌کشت و بیشترین تولید این محصول را در سطح کشور داراست. بنابراین در فراخوان این رویداد آمده است که عکس‌های ارسالی می‌تواند از هر نقطه‌ای از ایران و کشورهای دیگر باشد اما محتوا موضوع آن باید به نحوی درباره خربزه تربت جام باشد. عکاسان باید آثار خود را حداکثر تا ساعت ۲۴ و شنبه ۲۰ تیر ۱۴۰۱ به شماره واتساپ ۰۹۱۵۷۱۵۰۸۵۲، دبیرخانه ارسال نمایند. برگزاری نمایشگاه و اهدای جوایز، ۲۵ تیر امسال اعلام شده است.

- عظمت قرآن از دیدگاه امام رضا(ع)

قرآن حکیم از منظر امام رضا^(ع)، ترجمه فارسی کتاب، علی بن موسی الرضا و القرآن الحکیم، اثر آیت...عبدالله...، جواد آملی به زبان عربی است که به بررسی بیان اوصاف و عظمت قرآن از دیدگاه امام رضا^(ع) می‌پردازد. کتاب درمباحث خود، موضوعات قرآن علمی و عینی، راه شناخت قرآن، موانع شناخت